

BIULETYN INFORMACYJNY

DZIESIĘCIOLECIE POLSKIEGO TOWARZYSTWA MECHANIKI TEORETYCZNEJ I STOSOWANEJ

W dniach 5 i 6 listopada 1968 roku odbył się w Warszawie, z okazji dziesięciolecia PTMTS, uroczysty Zjazd Członków Towarzystwa połączony z Sesją Naukową. W Zjeździe wzięło udział 156 członków Towarzystwa oraz wiele osób spoza PTMTS, zaproszonych na uroczystości. W szczególności w obradach uczestniczyli następujący goście zagraniczni: Prof. dr A. Ju. ISZLIŃSKI i Prof. dr W. W. SOKOŁOWSKI (z żoną) — Członkowie Akademii Nauk ZSSR, Dr Tibor CZIBERE — Węgry, Dr Joachim FÖRSTE i Dr Günter SCHMIDT — NRD, Prof. Marin Marinow KOZAROW — Bułgaria.

W pierwszym dniu Zjazdu o godz. 11, w sali im. Rudniewa Pałacu Kultury i Nauki, za stołem prezydjalnym zasiedli: Przewodniczący Komitetu Honorowego X-lecia PTMTS, Prezes Polskiej Akademii Nauk — Prof. dr Janusz GROSZKOWSKI oraz Członkowie Komitetu Honorowego: prof. dr Witold NOWACKI — Sekretarz Naukowy PAN, Prof. dr Jerzy MUTERMILCH — Przewodniczący PTMTS, prof. dr Waclaw OLSZAK — Dyrektor Instytutu Podstawowych Problemów Techniki i prof. dr Dionizy SMOLEŃSKI — Rektor Politechniki Warszawskiej, a także reprezentujący Wicepremiera Eugeniusza SZYRA — Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki — prof. dr Jan KACZMAREK — Pierwszy Zastępca Przewodniczącego KNIiT.

Obrady zagał Przewodniczący PTMTS — prof. dr Jerzy MUTERMILCH, który powitał przybyłych gości i członków Towarzystwa oraz omówił pokrótce genezę i cel Zjazdu.

Następnie głos zabrał Przewodniczący Komitetu Honorowego, prof. dr Janusz GROSZKOWSKI, który w swym przemówieniu stwierdził między innymi: «Polskie Towarzystwo Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej prowadzi działalność naukową w zakresie dyscypliny m e c h a n i k a w bardzo szerokim znaczeniu tego słowa. Różnorodność tematyki naukowej stwarza duże możliwości przed Towarzystwem, gdyż pozwala na poznanie różnorodnych metod badań naukowych, a także na znajdowanie zagadnień leżących na pograniczu poszczególnych dyscyplin. Jednocześnie ten szeroki wachlarz zagadnień, jaki obejmuje zakres zainteresowań PTMTS, powinien być przeanalizowany z punktu widzenia koncentracji działalności naukowej na pewnych wybranych kierunkach istotnych z punktu widzenia przyszłości nauki oraz rozwoju naszego kraju.

Ten punkt widzenia naświetlony został w tezach na V Zjazd PZPR, przewidujących konieczność skupienia działalności naukowo-badawczej na pewnej ograniczonej liczbie tematów, których wyniki mają szczególne znaczenie dla gospodarki narodowej.

Przed PTMTS stoi więc bardzo ważne i wdzięczne zadanie włączenia się do akcji poszukiwania tych najważniejszych tematów i pomocy w tym zakresie odpowiednim organom państwowym, placówkom naukowo-badawczym i zakładom przemysłowym.

Można by krótko scharakteryzować działalność Towarzystwa przez stwierdzenie, że pierwsze dziesięciolecie jego działalności obejmowało wzajemne poznanie się środowiska i uaktywnianie działalności naukowej, zwłaszcza w ośrodkach mniejszych lub mających mniejsze tradycje w tym zakresie.

Następne dziesięciolecie powinno natomiast pozostawać pod znakiem pewnego ukierunkowania działalności naukowej reprezentowanej przez członków Towarzystwa, wskazywanie drogi do koncentracji badań oraz przenoszenia metod jednej dyscypliny naukowej do innych dyscyplin. Wydaje się również, że działalność Towarzystwa powinna się bardziej zbliżyć do przemysłu. Przede wszystkim więc należałoby w większym stopniu wciągnąć do prac Towarzystwa pracowników resortowych instytutów naukowo-badawczych, biur projektowych itp. Poza tym, pożądany jest ściślejszy kontakt ze stowarzyszeniami technicznymi zgrupowanymi w NOT, przy czym Towarzystwo może oferować tutaj atrakcyjną formę w postaci odczytów, sympozjów i kursów specjalnych.

Należy także zwrócić uwagę na współpracę z innymi krajowymi towarzystwami naukowymi, która może przynieść bardzo dobre rezultaty, gdyż pozwoli na wskazanie dróg do jeszcze szerszej integracji i koncentracji działalności naukowej. Wreszcie istotnym czynnikiem dla dalszego rozwoju Towarzystwa są jego kontakty międzynarodowe. Kontakty takie istnieją już obecnie, powinny one jednak być nie tylko kultywowane, lecz zintensyfikowane.»

Prof. GROSZKOWSKI zakończył swe przemówienie wyrażeniem uznania Towarzystwu dla dotychczasowych jego osiągnięć oraz życzeniami dalszego rozwoju ku pożytkowi nauki polskiej.

Prof. dr Jerzy MUTERMILCH rozpoczął swój referat pt. «Dziesięciolecie Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej» od nawiązania do chlubnych tradycji towarzystw naukowych, które zakładane były dla podobnych celów co PTMTS.

Przypomniał on, że w istniejącym w latach 1830—31 «Warszawskim Towarzystwie Przyjaciół Nauk» powstały już w 1826 r. w Dziale Umiejętności Matematycznych: Sekcja Mechaniki i Sekcja Budownictwa, a w Dziale Umiejętności Ekonomicznych — Sekcja Technologiczna, jako pierwsze wyodrębnione placówki nauk technicznych. Towarzystwo interesowało się bardzo żywo zagadnieniami techniki, a w naukach matematyczno-przyrodniczych starało się o ściśły ich związek z techniką. Niestety, z upadkiem powstania listopadowego skończyła się działalność tak bardzo zasłużonego dla kultury polskiej Towarzystwa, które skupiło najświatlejsze umysły owego okresu z wieloletnim prezesem Stanisławem STASZICEM na czele i kładło m.in. wielki nacisk na nauki ścisłe i zużytkowanie ich zdobyczy dla gospodarki krajowej.

W pierwszych latach szóstego dziesiątka ubiegłego wieku zawiązało się we Lwowie półprywatne «Towarzystwo dla pielęgnowania i rozpowszechniania wiadomości technicznych, przemysłowych i przyrodniczych», z którego w 1876 r. powstało «Towarzystwo Ukończonych Techników», przekształcone w dwa lata później na «Towarzystwo Politechniczne we Lwowie». Jednym z największych osiągnięć tego Towarzystwa było podjęcie myśli zwołania I Zjazdu Techników Polskich z całego kraju. Myśl tę przyjęło z aplauzem «Towarzystwo Techniczne Krakowskie», jak również technicy z Królestwa Polskiego, którzy nie mogli mieć wówczas swej organizacji i w imieniu których inicjatywę lwowską poparł F. KUCHARZEWSKI. Zjazd ten odbył się, jak wiadomo, dopiero w 1882 r. i stał się ważnym wydarzeniem dla rozwoju polskiej myśli technicznej i życia organizacyjnego w tej dziedzinie.

W 1870 r. powstało w Paryżu, dzięki inicjatywie i środkom finansowym DZIAŁYŃSKIEGO, «Towarzystwo Nauk Ścisłych», które cel swój określało jako «zebranie i spożytkowanie dla kraju sił naukowych, poza jego granicami znajdujących się». W latach 1870—82 wydawano «Pamiętnik Towarzystwa Nauk Ścisłych», w którym ogłaszane były w języku polskim prace czysto naukowe, a także odnoszące się do zastosowań nauk ścisłych. Równie ważne znaczenie miały wydawane przez Towarzystwo podręczniki akademickie, a wśród nich «Wykład Wytrzymałości i Stałości Budowli» W. KLUGERA oraz «Wykład hydrauliki wraz z teorią machin wodnych poprzedzony wiadomościami wstępnymi z mechaniki analitycznej ciał płynnych», F. KUCHARZEWSKIEGO i W. KLUGERA — pierwsze z tych dziedzin podręczniki polskie.

Przechodząc do czasów nowszych, wymienić trzeba «Warszawskie Towarzystwo Politechniczne» powołane do życia w 1920 r., które wyrosło z «Koła Inżynierów przy Politechnice Warszawskiej», powstałego w roku 1918. Działalność tego Towarzystwa dotyczyła w znacznej mierze mechaniki i jej zastosowań. Pierwszym prezesem WTP był H. CZOPOWSKI, po nim zaś godność tę piastował M. T. HUBER. Celem Towarzystwa było popieranie rozwoju nauk technicznych i związanych z nimi nauk matematycznych i przyrodniczych oraz szerzenie tych nauk wśród społeczeństwa.

Następnym etapem było utworzenie w 1930 r. w «Towarzystwie Naukowym Warszawskim» (powstałym w 1907 r.) Wydziału Nauk Technicznych. Długoletnim przewodniczącym tego Wydziału był Aleksander

WASIUTYŃSKI, a od 1950 r. Konstanty ŻORAWSKI, na listach zaś członków znajdujemy takie nazwiska, jak Stanisław ZWIERZCHOWSKI, Stefan BRYŁA, Czesław WITOSZYŃSKI, Witold WIERZBICKI i wielu innych. Towarzystwo zapisało piękną kartę w dziejach polskiej nauki, działając równoległe z powstałą w 1920 r. Akademią Nauk Technicznych. Ogniskowało się w nim życie umysłowe i moralne — pisze historyk o tym Towarzystwie — musiał więc być na nie w 1939 r. przez hitlerowców wydany wyrok śmierci. W czasie okupacji kielkowała w Towarzystwie nie zrealizowana przed wojną myśl utworzenia Polskiej Akademii Nauk jako organizacji jednoczącej całą naukę polską. Odrodzone po wojnie Towarzystwo opracowało w 1950 r. odpowiedni projekt i prowadziło swą działalność aż do powstania PAN.

Dalsza część referatu prof. J. MUTERMILCHA omawiająca działalność PTMTS w okresie 10 lat jego istnienia została opublikowana w zeszycie specjalnym 3/68 «Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej» (s. 243—250).

Jako pierwszy wygłosił przemówienie powitalne prof. dr Jan KACZMAREK. Zaznaczył on na wstępie, że występuje na Zjeździe nie tylko jako osoba oficjalna reprezentująca Komitet Nauki i Techniki, ale jako kolega — członek Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej. Nawiązując do tego na V Zjazd PZPR, zwrócił m.in. uwagę na potrzebę szybkiego wdrażania osiągnięć naukowych do praktyki, przekazywania konkretnych opracowań gospodarce narodowej i ściślejszego powiązania nauki z przemysłem.

Prof. dr Wacław OLSZAK podkreślił zasługi Towarzystwa w zakresie ożywienia działalności naukowej oraz złożył życzenia dalszych sukcesów. Prof. OLSZAK podkreślił, że przemawia nie tylko jako przedstawiciel IPPT i Członek Założyciel PTMTS, ale również jako reprezentant IUTAM, do czego upoważniony jest wspólnie z Prof. dr W. NOWACKIM.

Z kolei zabrał głos członek Akademii Nauk ZSRR, prof. dr W. W. SOKOŁOWSKI, który w ciepłych słowach scharakteryzował dotychczasowe żywe kontakty naukowe pomiędzy uczonymi obu naszych narodów. Wymienił szereg nazwisk polskich twórców w dziedzinie mechaniki, których osiągnięcia znane są szeroko poza granicami Polski. Polskiemu Towarzystwu MTiS przekazał serdeczne pozdrowienia od uczonych radzieckich, a w imieniu wszystkich zagranicznych delegacji uczestniczących w Zjeździe złożył życzenia owocnych obrad. Na koniec prof. SOKOŁOWSKI wręczył prof. J. MUTERMILCHOWI podarek Akademii Nauk Związku Radzieckiego dla PTMTS w postaci statuetki z modelem «sputnika».

W imieniu bratniej organizacji Polskiego Towarzystwa Elektrotechniki Teoretycznej i Stosowanej przekazał Zjazdowi pozdrowienia i życzenia Wiceprzewodniczący PTETS, prof. Tadeusz CHOLEWICKI.

Następnie prof. dr Zbigniew KĄCZKOWSKI, przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Zjazdu, odczytał pisma i depeche, które wpłynęły do Prezydium. Nadesłali je m.in. członkowie Komitetu Honorowego: prof. dr Henryk JABŁOŃSKI — Minister Oświaty i Szkolnictwa Wyższego oraz prof. dr Włodzimierz BURZYŃSKI i prof. dr Bohdan STEFANOWSKI — członkowie honorowi PTMTS, a także prof. dr Tadeusz KOZŁOWSKI i prof. dr Zdzisław PARSZEWSKI — Przewodniczący Oddziału PTMTS w Łodzi.

Na koniec członek Akademii Nauk ZSRR, prof. dr A. Ju. ISZLIŃSKI, w krótkim przemówieniu wskazał na potrzebę międzynarodowej współpracy naukowej i rozwijanie wzajemnych kontaktów.

Po przerwie prof. dr Witold NOWACKI wygłosił referat pt. «Kierunki rozwojowe i zadania badawcze w dziedzinie mechaniki ciała stałego» (MTiSt., 1968, 6, nr 3, 251–158). W dyskusji, w której wzięli udział prof. dr Sylwester KALISKI, doc. dr Zbigniew KOWAL, prof. dr Jan SZMELTER, dr inż. Marian CHRZANOWSKI, prof. dr Adam MORECKI, mówiono między innymi o konieczności wiązania badań podstawowych z konkretnymi zastosowaniami technicznymi, o metodach probabilistycznych w mechanice, o rozwoju metod numerycznych itp. Referent ustosunkował się do głosów dyskutantów, stwierdzając w szczególności, że należałoby dążyć do takiej sytuacji, w której wszelkie badania teoretyczne mogłyby być wsparte doświadczeniami własnymi.

Przewodnictwo obrad popołudniowych objął prof. dr Marian JANUSZ. Po zagajeniu Przewodniczącego referaty o polskich osiągnięciach w zakresie mechaniki ciała stałego odkształcalnego w pierwszym dziesięcioleciu istnienia Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej wygłosili:

- doc. dr Gwidon SZEFER na temat rozwoju teorii sprężystości, (MTiSt. 1968, 6, nr 3, 313–359),
- prof. dr Michał ŻYCZKOWSKI na temat rozwoju teorii plastyczności i wyciężenia (MTiSt., 1968, 6, nr 3, 361–400).
- prof. dr Igor KISIEL na temat rozwoju reologii (MTiSt., 1968, 6, nr 3, 269–298).

W referatach tych oprócz syntetycznego ujęcia poruszanej problematyki podano ciekawe dane statystyczne dotyczące liczby publikacji, jakie ukazały się w danej dziedzinie w minionym dziesięcioleciu z uwzględnieniem podziału tematycznego i podziału na ośrodki naukowe.

Po referatach rozwinęła się dyskusja, w której zabrali głos kolejno prof. dr Stanisław GOŁĄB, dr Jacek WOJCIECHOWSKI, doc. dr Zbigniew OSIŃSKI, prof. dr Zbigniew KĄCZKOWSKI, prof. dr Igor KISIEL, prof. dr Marian JANUSZ, prof. dr Tadeusz KOCHMAŃSKI, prof. dr Roman CIESIELSKI, prof. dr Władysław KUCZYŃSKI, prof. dr Janusz MURZEWSKI oraz prof. dr Michał ŻYCZKOWSKI.

W dyskusji postulowano m.in. wzrost roli i udziału badań doświadczalnych w ogólnej tematyce przyszłych prac naukowych w mechanice ciała stałego. Zwrócono także uwagę na potrzebę odpowiedniego zabezpieczenia priorytetu naukowego poprzez publikacje prac w periodykach naukowych, a nie przedstawianie na zamieszczaniu ich w rozmaitych wydawnictwach ukazujących się na prawach rękopisu.

W godzinach wieczornych odbyła się w restauracji Hotelu BRISTOL kolacja koleżeńska, w czasie której Przewodniczący Zarządu Głównego PTMTS, prof. dr Jerzy MUTERMILCH wniósł toast za dalszy rozwój Towarzystwa i pomyślność jego Członków.

We środę, 6 listopada 1968 roku, obrady rozpoczęły się o godz. 10. Przewodnictwo objął prof. dr Jan MADEJSKI. Zgodnie z programem prof. dr Jerzy BUKOWSKI wygłosił referat pt. «Kierunki rozwoju prac w zakresie mechaniki płynów w dziesięcioleciu 1958–1968» napisany wspólnie z prof. dr. Włodzimierzem PROSNAKIEM (MTiSt. 1969, 7, nr 3), a następnie prof. dr Edmund KARAŚKIEWICZ przedstawił referat opracowany wspólnie z prof. dr Władysławem BOGUSZEM i Doc. dr Stanisławem WIŚNIEWSKIM pt. «Rozwój mechaniki układów dyskretnych w ostatnim dziesięcioleciu w Polsce» (MTiSt., 1968, 6, nr 3, 259–267). Trzeci z referatów pt. «Termodynamika techniczna w Polsce w okresie ostatniego dziesięciolecia», opublikowany w MTiSt., 1968, 6, nr 3, 299–311, nie został wygłoszony ze względu na nieobecność autora, prof. dra Stanisława OCHĘDUSZKI.

W dyskusji nad referatami zabrali głos kolejno: prof. dr Jan ODERFELD, prof. dr Igor KISIEL, doc. dr Zbigniew OSIŃSKI, Prof. Kazimierz KUTARBA, prof. dr Adam MORECKI, doc. dr Antoni JAKUBOWICZ, prof. dr Zbigniew KĄCZKOWSKI, prof. dr Stanisław GOŁĄB, prof. Jerzy BUKOWSKI, doc. dr Kazimierz WRZEŚNIEWSKI, doc. dr Bohdan KRAJEWSKI i prof. dr Edmund KARAŚKIEWICZ. Dyskutanci zwrócili uwagę na pewne luki w referatach i uzupełnili je informacjami na temat pominiętych dziedzin, takich np. jak biomechanika. Postulowano także koncentrację wysiłków badawczych na pewnych szczególnie ważnych kierunkach mechaniki.

Następnie prof. dr J. MADEJSKI udzielił głosu prof. dr J. MUTERMILCHOWI, który dokonał podsumowania całej sesji naukowej. Zamykając Jubileuszowy Zjazd członków PTMTS, prof. J. MUTERMILCH wyraził serdeczne podziękowanie:

wszystkim autorom za opracowanie bardzo interesujących i pożytecznych referatów przeglądowych, których przygotowanie wymagało ogromnej ilości czasu i pracy,

Redakcji czasopisma «Mechanika Teoretyczna i Stosowana» za terminowe wydanie zeszytu specjalnego o starannej szacie graficznej,

Przewodniczącym posiedzeń roboczych sesji za sprawne prowadzenie obrad,

wszystkim uczestnikom Zjazdu, a szczególnie dyskutantom, za żywy udział w obradach,

Przewodniczącemu Komitetu Organizacyjnego prof. dr. Zbigniewowi KĄCZKOWSKIEMU i członkom tego Komitetu — Dr Kazimierzowi BORSUKOWI, Doc. dr. Zbigniewowi OSIŃSKIEMU, Mgr inż. Edwardowi RADWAŃSKIEMU, Prof. dr. Bogumiłowi STANISZEWSKIEMU, Dr Zbigniewowi WASILEWSKIEMU i Mgr inż. Markowi ŻYSZKO — za duży wkład w przygotowanie Zjazdu oraz czuwanie przez cały czas jego trwania nad sprawnym przebiegiem,

obsłudze administracyjnej Zjazdu, a w szczególności Kierownicze Biura PTMTS, P. Halinie ROŚNIEWSKIEJ za bardzo ofiarną pracę przed i w czasie Zjazdu, dzięki której wszystkie sprawy organizacyjno-administracyjne, sprawy finansowe itp. były załatwiane niezwykle szybko i sprawnie ku zadowoleniu wszystkich zainteresowanych,

Panom Dr. Romanowi DOROSZKIEWICZOWI i Dr. Jerzemu WEHROWI z IPPT, Mgr. inż. Lechowi SŁOWAŃSKIEMU z ITB oraz Mgr. inż. Edwardowi RADWAŃSKIEMU z ITC za udostępnienie uczestnikom Zjazdu laboratoriów i pracowni badawczych.

W godzinach popołudniowych ponad 60 osób zwiedzało laboratoria.

SYMPOZJON POŚWIĘCONY MODELOWANIU W MECHANICE

Szczyrk, 17–23 luty 1969 r.

W dniach 17–23 lutego 1969 roku odbył się w Szczyrku sympozion pod hasłem «Modelowanie w mechanice» zorganizowany staraniem Oddziału Gliwickiego Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej. W sympozionie uczestniczyły 83 osoby reprezentujące uczelnie techniczne oraz instytuty naukowo-badawcze z całej Polski. Na sympozionie wygłoszono 23 referaty spośród 26 zgłoszonych. Trzy referaty nie zostały przedstawione uczestnikom ze względu na chorobę referentów. Obszerne streszczenia prac zostały wydrukowane i rozesłane uczestnikom w postaci specjalnego zeszytu Politechniki Śląskiej (124 stron) przed rozpoczęciem sympozionu. W dyskusji nad referatami zabierało głos 71 dyskutantów. Wygłoszone zostały następujące referaty:

1. L. MÜLLER, *Zastosowanie analizy wymiarowej.*
2. Z. DYLAĞ, ZB. ORŁOŚ, *Podobieństwo modelowe w zagadnieniach doświadczalnej analizy naprężeń na przykładzie badań modelu silnika.*
3. W. BOGUSZ, *Modelowanie maszyn układami dyskretnymi.*
4. J. HONCZARENKO, *Zastosowanie analogii elektromechanicznej do badania własności dynamicznych napędu głównego obrabiarki.*
5. T. KOLENDOWICZ, *Problem spełnienia warunków podobieństwa w modelowaniu układów prętów przestrzennych.*
6. E. BIELEWICZ, J. FILPKOWSKI, *Modelowanie konstrukcji powłokowych przy użyciu plexiglasu.*
7. K. LENIK, Z. WUSATOWSKI, *Próby modelowego walcowania przy nierównych średnicach walców.*
8. J. WANDRASZ, *Badania modelowe ustalonego pola temperatury za pomocą wanny elektrolitycznej.*
9. A. STRUPCZEWSKI, *Ocena błędów popełnianych przy modelowaniu problemów cieplnych przy pomocy oporowych układów analogowych.*
10. R. SZYMANIK, *Wykorzystanie metody modelowania analogowego do określania parametrów termodynamicznych obiegu porównawczego dwuprzepływowych silników odrzutowych.*
11. A. MUSZYŃSKA, *O pewnych modelach wału wirującego.*
12. A. LESIKIEWICZ, ST. WIŚNIEWSKI, *Modelowanie procesów spalania.*
13. J. WANDRASZ, *Modelowanie przepływu dmuchu i spalin w nagrzewnicy wielkopiecowej.*
14. ST. MIERZWIŃSKI, *Modelowanie wentylacji pomieszczeń.*
15. M. LURSKI, *Modelowanie w zagadnieniach reologicznych.*
16. R. KOZUBOWSKI, E. GAŁKA, *Modelowanie w badaniach aerodynamicznych turbin osiowych.*
17. A. WSZELACZYŃSKI, *Podobieństwo geometryczne w modelowych badaniach wentylatorów.*
18. J. KRZYŻANOWSKI, *Niektóre problemy modelowania przepływu w ostatnich stopniach turbin parowych.*
19. J. ŚWIĘCH, *Modelowanie zjawiska wirującego oderwania w pierścieniowych palisadach sprzężających.*
20. Z. SZCZEPANIAK, *Badania modelowe niektórych obudów murowych, żelbetowych i stalowych stosowanych w wyrobiskach górniczych.*
21. R. PUZYREWSKI, S. KRZECZKOWSKI, A. GARDZILEWICZ, *Kryteria podobieństwa w procesach rozdrabniania cieczy.*
22. R. KAPAŁA, W. KASPRZAK, B. ŁYSIK, *Sprzężone modele fizyczno-matematyczne w zastosowaniu do badań wytrzymałościowych konstrukcji mechanicznych.*
23. H. ŁUKASZCZYK, A. MAJDANIK, Z. WUSATOWSKI, *Próby stosowania siatek fotograficznych do przedstawienia odkształceń plastycznych.*

Tematyka sympozionu była poświęcona problemom ogólnej teorii podobieństwa i modelowania fizycznego, które wyłoniły się podczas wykonywania konkretnych badań modelowych w różnych dziedzinach mechaniki, jak statyce, dynamice, termodynamice, hydromechanice, reologii. Pominięto natomiast zagadnienie modelowania matematycznego, którym było poświęcone jedno z poprzednich konwersatoriów.

W referatach ogólnych i szerokiej dyskusji zajęto się zastosowaniem analizy wymiarowej w badaniach modelowych, określeniu kryteriów podobieństwa występujących w poszczególnych działach mechaniki. Dużo wagi poświęcono problemom wyboru wielkości fizycznych i ich postaci właściwie charakteryzujących

badane zjawisko. Zajęto się sposobami spełnienia warunków podobieństwa, oceną błędów powstałych z pominięcia lub niespełnienia niektórych kryteriów, problemami wynikającymi z modelowania przybliżonego, modelowania warunków początkowych i granicznych. Przedstawiono sposoby bezpośredniego określania skali poszczególnych wielkości fizycznych, charakteryzujących badane zjawisko w oparciu o analizę wymiarową.

W dyskusji zwrócono uwagę na to, że metoda podobieństwa i modelowania jest tylko jedną z wielu metod pozwalających na poznanie fizycznego zjawiska.

Oprócz referatów o charakterze ogólnym wygłoszone zostały referaty omawiające problemy praktycznej realizacji badań modelowych. Referaty te były poświęcone przede wszystkim modelowaniu częściowemu, chociaż niektóre z nich omawiały trudne problemy modelowania zupełnego występujące np. w modelowaniu procesów spalania.

W referatach tych wykazano, że umiejętne zastosowanie teorii podobieństwa i metod modelowania pozwala z dużą dokładnością uogólnić wnioski wypływające ze znajomości jednego zbadanego procesu lub zjawiska na całą grupę procesów lub zjawisk podobnych. Badania modelowe są szczególnie ważne w tych dziedzinach, w których następuje szybki postęp techniki warunkowany skróceniem okresu opracowywania nowych rozwiązań konstrukcyjnych. Ma to doniosłe znaczenie dla gospodarki narodowej i stąd szerokie zainteresowanie tematyką sympozjonu ze strony pracowników różnych ośrodków naukowo-badawczych z całej Polski.

Referaty były przeglądem aktualnej tematyki prac naukowo-badawczych w zakresie modelowania w mechanice i wykazały podobnie jak dyskusja duże przygotowanie teoretyczne uczestników. Wszystkie referaty prowadzono w oparciu o nowoczesne środki audiowizualne. W poszczególnych dniach obradom przewodniczyli: T. KOCHMAŃSKI, R. SZYMANIK, ZB. ORŁOŚ, W. BOGUSZ, T. OPOLSKI, ZB. OSIŃSKI, ZB. OLESIAK.

W zakończeniu zebrani podkreślili celowość i doniosłe znaczenie tego rodzaju sympozjów i wstępnie zaproponowali hasło przyszłorocznego sympozjonu: «Procesy statystyczne w mechanice». Poza obradami program przewidywał odczyty o charakterze popularnym i wypoczynek w różnych postaciach, co nadało sympozjonowi przyjemny charakter.

Jerzy Antoniak (Gliwice)

KONFERENCJA O STRUKTURZE I MECHANICE MATERIAŁÓW (SOUTHAMPTON)

W dniach 21—25 kwietnia 1969 r. odbywała się na Uniwersytecie w Southampton Międzynarodowa Konferencja nt. Struktury, Mechaniki i Projektowania Materiałów w Budownictwie Lądowym (International Conference on Structure, Solid Mechanics and Engineering Design in Civil Engineering Materials). Protektorami tej Konferencji był Uniwersytet w Southampton, Towarzystwo Betonu (The Concrete Society) i Unia Międzynarodowa Laboratoriów Badań Materiałów (RILEM). Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był prof. P. B. MORICE, a sekretarzem M. TE'ENI z Uniwersytetu w Southampton. Konferencja zgromadziła około 350 specjalistów sponad 20 krajów, referatów zgłoszono ponad 100. Z Polski zgłoszono i przyjęto do programu Konferencji 3 referaty: prof. W. OLSZAKA, prof. J. LITWINISZYNA i prof. J. MURZEWSKIEGO. Jedynym reprezentantem PRL obecnym na Konferencji był prof. J. MURZEWSKI. Ilość delegatów z krajów socjalistycznych nie przekraczała 10 osób.

Celem konferencji była konfrontacja obecnej wiedzy i hipotez na temat struktury materiałów budowlanych, wpływu struktury na zachowanie się materiału pod obciążeniem i zastosowań tej wiedzy do projektowania konstrukcji. Reprezentowane były różne podejścia: matematyczne, fizyczne, inżynierskie. Nacisk położony został na prace z dziedziny mikro-mechaniki rozumianej w sensie systemów pośrednich między tymi, które analizuje się w badaniach mikroskopowych a tymi które są przedmiotem mechaniki technicznej. Gdy organizatorzy Konferencji już po terminie zgłoszeń referatów i wstępnym ustaleniu programu (wiosną 1968 r.) zorientowali się, że prac z tej właśnie dziedziny jest niewiele, rozesłali ankietę prosząc korespon-

dentów o wskazanie ewentualnych autorów z dziedziny mikromechaniki, a w szczególności z zakresu struktur losowych i efektu skali. Na tej podstawie uzyskali dodatkowe zgłoszenia. Między innymi autor tej notatki przesłał referat pt. «Losowa struktura materiału quasi-jednorodnego». W rezultacie, w czasie sesji i dyskusji na Konferencji obok tradycyjnych zagadnień mechaniki ośrodków ciągłych i zagadnień technologicznych przewijały się w równej mierze kwestie mechaniki mikro-struktur rozmaicie definiowanej (mini-mechanika, mezo-mechanika, submakro-mechanika) i różne aspekty mikro-niejednorodności nazywanej niehomogenicznością, inhomogenicznością, heterogenicznością.

Referaty przygotowane na Konferencję uprzednio wydrukowano; odbitki zostały rozesłane częściowo przed Konferencją, a częściowo rozdane w czasie jej trwania. Z tej racji zrezygnowano z wygłoszenia referatów, a przyjęto system referatów generalnych. Referenci generalni nie streszczali prac, ale poruszali najważniejsze dyskusyjne sprawy w nich zawarte. W ten sposób każdy z autorów czuł się zobowiązany do zabrania głosu i głosu tego mu udzielano, niezależnie od tego, że odpowiadał następnie na pytania i uwagi napływające z sali.

Obrady trwały 5 dni i podzielone były na 8 kolejnych sesji przed- i popołudniowych.

Konferencję otworzył dr A. R. COLLINS, dyrektor Stowarzyszenia Badań i Informacji Przemysłu Budowlanego W. Brytanii. Pełnił on honory przewodniczącego całej Konferencji.

Tematyka poszczególnych sesji była następująca:

Sesja I — Referaty wstępne. Dotyczyły one odkształceń mikro-struktury, pęknięć i analizy konstrukcji z uwzględnieniem rzeczywistego zachowania się materiałów. Wygłosili je: prof. S. DUNDURS (North-western University, USA), dr D. McLEAN (National Physical Laboratory, W. Brytania) i prof. O. C. ZIENKIEWICZ (University of Wales, W. Brytania).

Sesja II — pod hasłem «Struktura wewnętrzna i mikromechanika — ogólne zjawiska». Przewodniczył prof. A. A. WELLS (Queen's University of Belfast, W. Brytania), a referentem generalnym był prof. Z. HASHIN (University of Pennsylvania, USA).

Sesja III — «Struktura wewnętrzna i mikromechanika — w układach materialnych». Przewodniczący — prof. F. J. MCGARRY (Massachusetts Institute of Technology, USA), referent generalny — prof. F. A. McCLINTOCK (również MIT, USA).

Sesja IV — «Reologia teoretyczna». Przewodniczył prof. M. L. WILLIAMS (University of Utah, USA) w zastępstwie nieobecnego na Konferencji prof. W. OLSZAKA. Referent generalny — prof. F. ROLL (University of Pennsylvania, USA).

Sesja V — «Charakterystyki odkształcenia i zjawiska pełzania w układach materialnych». Przewodniczący — dr A. KELLY (National Physical Laboratory, W. Brytania), referent generalny — dr D. McLEAN (jw).

Sesja VI — «Teoria wycięcia i kryteria wytrzymałościowe». Przewodniczący — prof. J. C. JAEGER (Australian National University, Australia), referent generalny — prof. M. L. WILLIAMS (jw).

Sesja VII — poświęcona była ogólnej dyskusji, której przewodniczył prof. O. C. ZIENKIEWICZ (jw).

Sesja VIII — «Zastosowania do projektowania inżynierskiego» Przewodniczył prof. E. T. ONAT (Yale University, USA), referentem generalnym był prof. H. TOTTENHAM (University of Southampton, W. Brytania).

Konferencję zamknął prof. P. B. MORICE. We wnioskach końcowych postanowiono co kilka lat ponawiać konferencję na temat materiałów. Wszystkie referaty, dyskusje oraz sprawozdania z konferencji zostaną opublikowane przez firmę wydawniczą John Wiley & Sons Ltd pod redakcją M. TE'ENI z końcem 1969 r.

W salach Nuffield Theatre w Southampton, gdzie odbywały się obrady, była urządzona wystawa na temat badań laboratoryjnych, w szczególności — badań mikrostruktury oraz nowych zespolonych tworzyw. Pierwszego dnia obrad, wieczorem, kwartet uniwersytecki dał koncert kameralny, trzeciego dnia odbył się bankiet w Top Rank Suite — największej sali balowej w Southampton.

Na bankiecie, po pierwszym toaście wzniesionym przez dr A. R. COLLINSA, wygłosili rzeczowe, ale nacechowane angielskim poczuciem humoru, przemówienia Sir MICHEL CARY — stały sekretarz Ministerstwa Budownictwa i Robót Publicznych, prof. A. M. NEVILLE z Leeds, i prof. J. C. JAEGER z Australii.

INFORMACJA

Oddział Gliwicki Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej zorganizował dwuletni cykl wykładów poświęconych podstawom mechaniki ośrodka ciągłego odkształcalnego. Wykłady te prowadzone są systemem semestralnym począwszy od 18.03.1969 r., raz w tygodniu (wtorek) w godzinach 16¹⁵–18, w Wydziale Górniczym Politechniki Śląskiej, w sali 828.

Wykłady przewidziane są dla tych, którzy zamierzają poświęcić się pracy naukowej w dziedzinie teorii konstrukcji budowlanych, maszynowych itp.

Program wykładów obejmuje: podstawy algebry i analizy pojedynczych i podwójnych pól tensorowych, stan odkształcenia, kinematykę ośrodka odkształcalnego, stan naprężenia, podstawy termodynamiki procesów odwracalnych i nieodwracalnych, równania konstytutywne.

Akcja ta ma na celu programowanie współczesnego stanu wiedzy z mechaniki ośrodka odkształcalnego dla jak najogólniej sformułowanych problemów.

Wykłady prowadzone są przez dra hab. S. BORKOWSKIEGO, który kieruje również seminariami z matematyki stosowanej.

W wykładach bierze udział ok. 40 słuchaczy, w większości pracowników naukowo-dydaktycznych Politechniki Śląskiej. Wszyscy uczestnicy otrzymali szczegółowy program zajęć wraz z wykazem literatury pomocniczej, która stanowi uzupełnienie wykładów.

Przewodniczący Gliwickiego Oddziału PTMST

(—) Prof. dr inż. Kochmański

WYKAZ

REFERATÓW WYGŁOSZONYCH W POLSKIM TOWARZYSTWIE
MECHANIKI TEORETYCZNEJ I STOSOWANEJ W CIĄGU ROKU 1968

I. ZEBRANIA NAUKOWE

Lp.	Data	Autor	Temat	Liczba	
				ucze- stników	dysku- tantów
Oddział w Gdańsku					
1	18.04.68	Mgr inż. F. Grabarski	Pręt cienkościenny poddany dużemu skręcaniu z narzuconą osią obrotu	18	6
2	25.06.68	Dr B. Karakiewicz	Metoda charakterystyk w procesach falowych	40	6
3	26.11.68	Doc. dr K. Wysiatycki	Macierzowe ujęcie statyki budowli	29	12
4	23.10.68	Mgr inż. Cz. Branicki	O modelu dyskretnym i ciągłym przestrzennych siatek ciągnowych	17	8
Oddział w Gliwicach					
5	10.04.68	Prof. dr J. Szargut	Optymalizacja rekuperatorów do pieców grzejnych	26	4
6	22.05.68	Mgr inż. A. Witkowski	Quasi trójwymiarowa analiza pola prędkości i ciśnień w wieńcu sprężającym z merydionalnym przyśpieszeniem czynnika	6	3
7	10.10.68	Prof. dr T. Kochmański	Ruchy górotworu nad eksploatacją i wnioski dla obiektów i planowania przestrzennego	28	20
8	24.10.68	Dr T. Bes	Zdolność akumulowania energii w ciele stałym grzonym i chłodzonym okresowo	10	10
9	28.11.68	Dr T. Bes i Doc. dr St. Gdula	Oscylacje temperatury w wypełnieniu regeneratora	9	8

Lp.	Data	Autor	Temat	Liczba	
				uczest- ników	dysku- tantów
10	12.12.68	Mgr inż. J. Kubik	Propagacja fali w ośrodkach reologicznych — zagadnienie jednowymiarowe, niejednorodne	8	6
11	19.12.68	Prof. dr T. Kochmański (zebranie odbyło się w Częstochowie)	Problemy mechaniki górotworu w świetle pomiarów geodezyjnych	24	24
Oddział w Krakowie					
12	06.03.68	Dr St. Weiss	Stateczność cienkościennych prętów zespolonych	11	6
13	08.05.68	Prof. J. Lepik (Estońska SRR)	Pewne problemy teorii niesprężystych płyt i powłok	17	4
14	31.05.68	Prof. W. Noll (Pittsburgh USA)	Mechanics and thermodynamics based on neo-classical spacetime	10	3
15	04.07.68	Prof. W. Nash (USA)	Dynamics of a spherical shell loaded by a concentrated force	9	3
16	18.12.68	Prof. St. Chrzanowski	Kierunki polskich prac naukowych w dziedzinie termodynamiki		
17	„ „ „	Prof. M. Życzkowski	Sprawozdanie z XII Kongresu Mechaniki IUTAM (Stanford, USA)		
18	„ „ „	Prof. J. Murzewski	Uwagi o zastosowaniach probabilistyki w mechanice stosowanej ZSRR	19	14
Oddział w Łodzi					
19	24.10.68	Dr Z. Kazimierski	Doświadczenia numeryczne przy rozwiązywaniu zagadnień nieustalonych dwuwymiarowych przepływu gazu		
20	31.10.68	Dr M. Królak	Stateczność ściskanej ortotropowej powłoki stożkowej		

Lp.	Data	Autor	Temat	Liczba	
				uczest- ników	dysku- tantów
Oddział w Łodzi					
21	28.11.68	Prof. dr Z. Orzechowski	Pomiary parametrów rozpylonej strugi cieczy	26	8
22		Mgr M. Hincz	Metody wyznaczania prędkości krytycznych wyższych rzędów i odpowiadających im postaci ugięcia w zastosowaniu do wałów turbogeneratorów	15	5
Oddział w Poznaniu					
23	17.01.68	Mgr J. Gołaś	Zagadnienie statyczne trójwarstwowej płyty kołowej	18	6
24	14.01.68	Dr C. Cempel	Drgania płaskich układów prętowych o sztywnych węzłach z nieliniowymi warunkami brzegowymi	11	3
25	04.04.68	Dr S. Augustyniak	Współczesna teoria zasady Huygensa	12	3
26	25.04.68	Doc. dr G. Szefer	Kontaktowe problemy teorii sprężystości i ciał niesprężystych	18	3
27	09.05.68	Doc. dr H. Mikołajczak	Nieograniczona płyta trójwarstwowa spoczywająca na podłożu sprężystym obciążona siłą skupioną	17	2
28	28.11.68	Dr J. Stefaniak	O uogólnieniu funkcji Galerkina dla niesymetrycznej termosprężystości	13	9
29	06.12.68	Doc. dr Z. Osiński (Warszawa)	Zastosowanie metody asymptotycznej do rozwiązania równań nieliniowych	15	8
30	12.12.68	Prof. dr Wł. Bogusz (Kraków)	Modelowanie maszyn	14	6

Lp.	Data	Autor	Temat	Liczba	
				uczest- ników	dysku- tantów
Oddział w Szczecinie					
31	17.01.68	Dr J. Boczar	Zjawisko dyfuzji turbu- lентnej w ośrodku wodnym	15	6
32	06.03.68	Dr B. Kuźniewski	Wpływ tarcia na odkształ- cenie napędu posuwu wzdłużnego poziomej fre- zarki wspornikowej	11	4
33	31.05.68	Dr M. Wizmur	Pewne zagadnienia teore- tyczne i projektowe wiszą- cych powłok tekstylnych	34	7
34	16.10.68	Doc. dr J. Mierzejew- ski	Analiza reakcyjnego mo- mentu skręcającego w po- łączeniu ciernym śruby okrętowej z wałem przy ruchu nieustalonym	14	2
35	09.12.68	Doc. dr E. Bielewicz (Gdańsk)	Pewne problemy pełzania powłok	16	6
Oddział w Warszawie					
36	22.01.68	Prof. dr J. Dowkontt	O superpozycji sił w ruchu przyśpieszonym	32	8
37	05.02.68	Prof. dr A. Morecki	Niektóre zagadnienia ana- lizy i syntezy biomanipu- latorów	17	7
38	26.02.68	Doc. dr J. Rutkowski	Propozycje obiektywnej symboliki i kilku nowych pojęć teorii pola fizycznego	18	6
39	24.06.68	Prof. P. Wiśniewski (z British Columbia University)	Rola teorii, doświadczeń i praktyki w wytrzymałości materiałów i mechanice budowli	25	6
40	16.12.68	Doc. St. Kowalski	Przekładnie hydrostatyczne	33	5
Oddział we Wrocławiu					
41	11.03.68	Dr H. Boroeh	Matematyczne podstawy dynamicznych obliczeń taśmowych, cz. II.	11	5

Lp.	Data	Autor	Temat	Liczba	
				uczest- ników	dysku- tantów
Oddział w Warszawie					
42	25.03.68	Dr B. Okołów	Programowanie obliczeń powłok walcowych	8	3
43	29.04.68	Doc. dr T. Kolendowicz	Metody interferencyjne w pomiarach odkształceń płyt	19	4
44	29.04.68	Doc. dr W. Kasprzak	Układ pomiarowoprzetwarzający do badań f-my „Prodera”	20	5
45	14.10.68	Dr W. Mironowicz	Zastosowanie teorii układów dyskretnych w zagadnieniu drgań własnych płaskich konstrukcji prętowych	8	2
46	16.12.68	Dr R. Pilujski	Problemy modelowania nawierzchni drogowych i lotniskowych	14	5
Razem				844	274

II. SYMPOZJA

1. Konwersatorium Oddziału Gliwickiego nt. Zagadnienia optymalizacji w mechanice

- 47/1. T. Bes: *Optymalizacja wskaźnika zużycia ciepła w instalacji do odsalania wód kopalnianych*
- 48/2. M. Bierowski: *Zastosowanie macierzy wielowymiarowych w zagadnieniach optymalizacji*
- 49/3. E. Brzuchowski: *Optymalny zespół cech konstrukcji na przykładzie regulatora poziomu cieczy*
- 50/4. A. Czajka: *Optymalizacja zawieszenia pojazdu i posadowienia kierowcy*
- 51/5. Z. Dyląg, Z. Orłoś, W. Poniż: *Optymalizacja kształtowania profilu stali zbrojeniowej*
- 52/6. J. Goliński: *Pewien proces błędzenia zastosowany do poszukiwania ekstremów w zadaniach mechaniki technicznej*
- 53/7. R. Janiczek: *Ściskane osiowo pręty o minimalnej masie*
- 54/8. St. Jendo: *Optymalizacja kształtu powierzchniowych ustrojów ciągnowych osiowo-symetrycznych według kryterium minimum ciężaru*
- 55/9. St. Kasprzyk, J. Myjak: *Optymalny dobór charakterystyk sprężystych i tłumienia zapewniający drganie bezoscyłacyjne pewnego układu mechanicznego*
- 56/10. T. Kasprzyk: *Pewne zagadnienia optymalizacji zawiesznień samochodów*
- 57/11. J. Kolenda: *O optymalizacji parametrycznej wibromotów*
- 58/12. J. Krzyżanowski, R. Kozubowski, E. Gałka, T. Jankowski: *O pewnych problemach związanych z optymalizacją stopni mocy granicznej ciepłych turbin osiowych*
- 59/13. M. Kulig: *Optymalizacja wytwornicy pary silowni jądrowej z reaktorem wodnym ciśnieniowym*

- 60/14. A. Lesikiewicz: *Optymalizacja rozdziału ciągu w konstrukcjach dwuprzepływowych silników odrzutowych*
- 61/15. W. Markus: *O kształtowaniu konstrukcji pod działaniem wielu stanów obciążenia*
- 62/16. Lia Georgiewna Muchadze: *Wyznaczenie kształtu wstępnie naprężonych ustrojów ciągnowych*
- 63/17. St. Owczarek: *Wybór optymalnego kształtu słupa mimośrodowo ściskanego monolitycznie połączonego z belką na podstawie elastooptycznych badań modelowych*
- 64/18. R. Puzyrewski: *Sformułowanie problemu optymalnej ekspansji czynnika dwufazowego ze względu na straty rozpadania kropel*
- 65/19. Wł. Sikora: *Przybliżone określenie optymalnej średniej temperatury doprowadzenia ciepła w obiegu roboczym elektrowni jądrowych z reaktorami wodnymi ciśnieniowymi*
- 66/20. Z. Smalko: *Niektóre aspekty optymalnego wyznaczania cykli napraw obiektów mechanicznych*
- 67/21. B. Staniszewski: *Niektóre problemy optymalizacji parametrów silników cieplnych*
- 68/22. B. Staniszewski: *Zagadnienie optymalnego sterowania zespołem silników cieplnych*
- 69/23. J. Szargut: *Optymalny rozdział kosztów inwestycyjnych związanych z wykorzystaniem ciepła odpadowego*
- 70/24. R. Szymanik: *O możliwości wykorzystania metody egzergetycznej do optymalnego wyboru typu lotniczego zespołu napędowego*
- 71/25. K. Taramina: *Metody optymalizacji procesu spalania w kotłach parowych opalanych węglem kamiennym i brunatnym*
- 72/26. A. Wieczyński, B. Seredyński: *Wykorzystanie wielomianowych modeli eksperymentalnych do optymalizacji procesów*

2. IV Sympozjum Oddziału Poznańskiego nt. Teorii drgań (liniowych i nieliniowych)

- 73/27. Z. Engel: *Linearyzacja różniczkowego równania ruchu układu drgającego wymuszonego dwiema siłami*
- 74/28. J. Giergiel: *Wpływ efektu Poissona na straty energii w nieruchomych połączeniach*
- 75/29. A. Muszyńska: *O ograniczoności rozwiązań pewnego układu równań różniczkowych zwyczajnych*
- 76/30. N. Nadolski: *Modelowanie przekładni zębatych jednostopniowych*
- 77/31. J. Osiecki: *Zagadnienie budowy dyskretnego modelu drgań obiektu rzeczywistego oraz słabych sprzężeń drgań w praktycznej analizie dynamiki maszyn*
- 78/32. Z. Osiński: *Wpływ tarcia konstrukcyjnego na drgania wymuszone*
- 79/33. St. Ziemba, A. Różycki: *Układ o dwóch stopniach swobody ze szczególnym przypadkiem liniowego tłumienia jako dynamiczny izolator drgań*
- 80/34. St. Ziemba, B. Radziszewski: *O pewnych szczególnych przypadkach uogólnionych potencjałów Lagrange'a*
- 81/35. J. Adamczyk: *Wpływ zmiennej masy na stateczność pewnego układu mechanicznego*
- 82/36. C. Broniarek, Z. Tym: *Stateczność ruchu wirnika o niejednakowych głównych momentach bezwładności podpartego sprzężycie*
- 83/37. Cz. Campel: *Drgania układów prętowych z nieliniowymi warunkami brzegowymi*
- 84/38. A. Czubak: *Podstawy projektowania elektromagnetycznych podajników wibracyjnych*
- 85/39. J. Giergiel, A. Klich: *Dynamiczne problemy kopalnianych układów napędowych urządzeń zabezpieczających*
- 86/40. J. Osiecki: *Równania drgań i analiza obciążeń dynamicznych układu napędowego ze sprzęgłami typu Alsthom*
- 87/41. Z. Osiński, W. Szafranski: *Wpływ nieliniowej charakterystyki sprzęgła na przenoszenie impulsów w układzie napędowym*
- 88/42. J. Piotrowski: *Drgania skrętne układów mechanicznych ze sprzężystymi sprzęgłami Cardana*
- 89/43. T. Rożnowski: *Niestacjonarne pola temperatury w długim walcu wywołanym nieliniowymi warunkami brzegowymi*
- 90/44. T. Szucki: *Drgania masy osadzonej na wirującym wale łożyskowym w łożyskach kulkowych*
- 91/45. W. Bogusz: *Stateczność techniczna układów stochastycznych*

- 92/46. J. Nizioł: *Wymuszone przyładowo drgania membran*
 93/47. T. Puchatka, K. Runiatowski: *Badania pewnej klasy układów dynamicznych o wymuszeniu stochastycznym*
 94/48. M. Zabawa: *O doborze parametrów pewnych układów mechanicznych przy wymuszeniu przyładowym*
 95/49. Cz. Campel: *Pewien przypadek syntezy układów łańcuchowych*
 96/50. R. Gutowski, B. Radziszewski: *O siłach realizujących z góry dany ruch układu z punktów materialnych*
 97/51. J. M. Skowroński: *Odwrócona metoda delta w zastosowaniu do syntezy dyskretnych układów nieliniowych*
 98/52. W. Lenkiewicz: *Niektóre postacie drgań samowzbudnych powstających w procesach tarcia ślizgania technicznie suchego*
 99/53. T. Kołacin: *Stanowisko do badania drgań samowzbudnych tulejek porowatych spiekanych z proszków*
 100/54. K. Marchelek: *Analiza dynamiczna napędu głównego obrabiarki*

3. Oddział Warszawski wspólnie z Zarządem Głównym – Sesja naukowa z okazji dziesięciolecia PTMTS

- 101/55. J. Mutermilch: *Dziesięciolecie Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej*
 102/56. W. Nowacki: *Kierunki rozwojowe i zadania badawcze w dziedzinie mechaniki ciała stałego*
 103/57. W. Bogusz, E. Karaśkiewicz, S. Wiśniewski: *Rozwój mechaniki układów dyskretnych w ostatnim dziesięcioleciu w Polsce*
 104/58. J. Kisiel: *Rozwój reologii w Polsce w pierwszym dziesięcioleciu istnienia Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej*
 105/59. S. Ochęduszek: *Termodynamika techniczna w Polsce w okresie ostatniego dziesięciolecia* (referat wydrukowany w materiałach, ale nie wygłoszony podczas zjazdu ze względu na nieobecność referenta)
 106/60. G. Szefer: *Rozwój teorii sprężystości w Polsce w pierwszym dziesięcioleciu istnienia Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej*
 107/61. M. Życzkowski: *Rozwój teorii plastyczności i wyężenia w Polsce w pierwszym dziesięcioleciu istnienia Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej*
 U w a g a: Wszystkie referaty przygotowane na sesję naukową wydrukowane były w jubileuszowym zeszycie MECHANIKI TEORETYCZNEJ I STOSOWANEJ Tom 6, zeszyt 3/68.

III. KONKURSY NAUKOWE

1. **Oddział w Warszawie.** Konkurs na najlepszą teoretyczną pracę naukową z zakresu konstrukcji maszynowych i budowlanych:
- 108/1. H. Frąckiewicz, A. Legat, J. Lewiński: *Geometryczna zmienność wielosegmentowych, niegładkich konstrukcji powierzchniowych*
 109/2. Z. Waszczyszyn: *Ścisłe równania i obliczanie skończonych sprężysto-plastycznych ugięć ortotropowych powłok obrotowo-symetrycznych*
 110/3. E. Włodarczyk: *Rozprzestrzenianie się i odbicie kulistej fali obciążenia od gładkiej nieodkształcalnie płaskiej przegrody w ośrodku sprężysto-lepkoplastycznym*
2. **Oddział we Wrocławiu.** Konkurs na prace doświadczałne z dziedziny mechaniki:
- 111/4. A. Jakowluk: *Badanie wpływu różnych parametrów na proces wibropelzania w metalach*
 112/5. R. S. Doroszkiewicz: *Metoda badania naprężeń w budowlach poddanych ciężarowi własnemu*
 113/6. E. Maciąg: *Drgania własne rusztów cylindrycznych w oparciu o wyniki badań modelowych*
 114/7. St. Wójcik: *Modelowe wyznaczanie obciążeń oraz przemieszczeń ustrojów prętowych w stanie nośności granicznej*
 U w a g a: Wymienione zostały tylko prace nagrodzone.